

Lastensuojelutiimin näkemyksiä asiakkaiden valtautumisen edellytyksistä lastensuojelun asiakastyössä

- Artikkelissa tarkastellaan lastensuojelun asiakastyön kehittämistä lastensuojelutiimin tuottamien ryhmäkeskustelujen näkökulmasta.
- Lastensuojelun asiakastyön kehittäminen on tärkeää lasten ja perheiden hyvinvoinnin kannalta.
- Tutkimme, millaisia edellytyksiä tukea asiakkaiden valtautumista lastensuojelutiimi tuotti kehittämisprosessin alussa. Valtautumisella tarkoitetaan vallan siirtämistä asiakkaalle osallisuuden vahvistamisen ja osallisuusmahdollisuutta heikentäviin epäoikeudenmukaisuuksiin puuttumisen kautta.
- Asiakkaiden valtautumisen tukemisen edellytyksinä tulivat esiin seuraavat teemat: asiantuntijuuden muutos ja moniäänisyys sekä oikea-aikainen auttaminen ja hyvä vuorovaikutussuhde, jotka osoittivat tarpeen järjestää lastensuojelun asiakastyö uudelleen ja auttaa kokonaisvaltaisesti.
- Kokonaisuudessaan asiakkaiden valtautumisen tukemisen edellytykset kiinnittyvät kaikissa suhteissaan lapsen turvallisuuden varmistamiseen perustavoitteeseen, joka toimii valtautumisen tukemisen kontekstina.

KATI KALLINEN
YTT, yliopistonlehtori
Yhteiskuntatieteiden laitos
Itä-Suomen yliopisto

JOHANNA HIETAMÄKI
YTT, erikoistutkija
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos,
vieraileva tutkija
Itä-Suomen yliopisto

JANISSA MIETTINEN
YTM, väitöskirjatutkija
Yhteiskuntatieteiden laitos
Itä-Suomen yliopisto

RIITTA VORNANEN
YTT, professori
Yhteiskuntatieteiden laitos
Itä-Suomen yliopisto

Sosiaalityön asiakastyön ytimessä on sosiaalityöntekijän ja asiakkaiden välinen kohtaaminen (esim. Baginsky, 2023; Juhila, 2006). Lastensuojelua koskevissa kotimaisissa ja kansainvälisissä tutkimuskeskusteluissa ovat korostuneet

lastensuojelun kompleksisuus, työntekijöiden haastavat työolot ja vaikeus toimia perheiden hyväksi pirstaleisessa palvelujärjestelmässä (Gümüscü ym., 2020; Mänttari-van der Kuip, 2022). On ilmennyt huolta, että asiakkaiden kohtaaminen sivuutetaan ja asiakkaan tilanteesta ei muodosteta kokonaisnäkemyksiä (Aarnio & Pösö, 2023; Bouma ym., 2019; Oterholm & Paulsen, 2018). Lastensuojelun tehtävä on tukea vanhempia lapsen kasvatuksessa ja huolenpidossa

ytimessään lapsen edun huomiointi (Lastensuojelulaki 417/2007). Lastensuojelulakia uudistetaan parhaillaan painopisteinä asiakkaiden kohtaamisen taidot, työskentelyn läpinäkyvyys ja oikea-aikaisuus (Valtioneuvosto, 2023).

”Valtautumisella tarkoitetaan vallan siirtämistä asiakkaalle osallisuuden vahvistamisen ja osallisuusmahdollisuutta heikentäviin epäoikeudenmukaisuuksiin puuttumisen kautta.”

Artikkelimme tuottaa tietoa erityisesti asiakastyön kehittämisestä lastensuojelutiimin ryhmäkeskusteluissa tuotettujen näkemysten kautta erityisenä näkökulmanaan valtautumisen käsite (*empowerment*) (Juhila, 2006). Empowerment-sanaa on suomennettu myös voimavaraistumiseksi, voimaantumiseksi ja valtauttamiseksi. Aikaisemman tutkimuksen ja lastensuojelulakiuudistuksen valossa lastensuojelun asiakastyön kehittämiseen liittyvälle tutkimukselle on tarve. Havaintojemme mukaan saatavilla ei näyttäisi olevan kotimaista tutkimusta erityisesti lastensuojelutyön kontekstissa tapahtuvasta valtautumisesta ja varsinkaan lastensuojelun kehittämisestä nimenomaan valtautumisen käsitteen näkökulmasta. Tämän vuoksi päädyimme tutkimaan lastensuojelutiimin kehittämisprosessin alussa tuotettua tutkimusaineistoa valtautumisen näkökulmasta.

Tutkimuskysymyksemme on, millaisia asiakkaiden valtautumisen tukemisen edellytyksiä lastensuojelutiimi tuottaa kehittämisprosessin alussa. Artikkelimme tarjoaa uudenlaisen lähestymistavan verrattuna aiempiin monipuolisesti lastensuojelun asiakastyötä käsitteleviin kotimaisiin ja kansainvälisiin tutkimuksiin. Niissä on tutkittu esimerkiksi asiakkaiden kokemuksia lastensuojelusta ja suhdetta lastensuojelun sosiaalityöntekijöihin (Aarnio & Pösö, 2023; Baginsky, 2023; Bouma ym., 2019; Oterholm & Paulsen, 2018; Storhaug ym., 2023; Törrönen ym., 2023), lastensuojelutyötä ammattilaisten näkökulmasta (Mänttari-van der Kuip, 2022) ja lastensuojelun kompleksisuutta (Gümüscü ym., 2020).

”Tutkimuskysymyksemme on, millaisia asiakkaiden valtautumisen tukemisen edellytyksiä lastensuojelutiimi tuottaa kehittämisprosessin alussa.”

Asiakkaiden valtautumista on eri käsittein käsitelty kotimaisessa tutkimuksessa, mutta siinä on keskitytty aikuisten kanssa työskentelyyn. Esimerkiksi diakoniatyöllä on yhtymäpintoja sosiaalityön kanssa, ja sitä koskevassa tutkimuksessa on osoitettu, että valtautumista tuetaan yksilöllisellä, yhteisöllisellä ja rakenteellisella tasolla (Juntunen, 2009). On selvitetty vanhempien voimaantumista terveydenhuollon ja opetustyön konteksteissa (Vuorenmaa ym., 2015) ja osoitettu vanhempien voimaantumisen yhteys perheiden hyvinvointiin. On tarkasteltu käsitteen valtautuminen vaikuttavuuden arvioinnin edistämistä sosiaalityössä ja todettu, että sosiaalityössä tarvitaan

kehitettyjen mittareiden implementointitutkimusta ja käyttöönoton tarkastelua (Kivipelto & Kotiranta, 2011). Hokkanen (2014) on tutkinut autetuksi tulemisen mahdollisuutta valtaistavan sosiaalisen asianajon edellyttämän toimijuuden näkökulmasta. Näissä tutkimuksissa on tuotu esiin lastensuojelun asiakastyötä ja valtautumista moninaisista näkökulmista, mutta niissä ei ole tutkittu asiakkaiden valtautumista lastensuojelun kehittämisen kontekstissa.

Viime aikoina on tehty kansainvälistä asiakkaiden valtautumiseen liittyvää tutkimusta, mutta siinä ei ole tutkittu tietävästi asiakkaiden valtautumista lastensuojelun kehittämisen kontekstissa. Esimerkiksi Hebert ym. (2023) ovat tutkineet nuorten valtautumista ja voimaantumista työntekijöiden näkökulmasta. Damen ym. (2019) ovat tarkastelleet muutoksia vanhempien valtautumisessa ja voimaantumisessa lapsen sijoituksen aikana (vanhempien valtautumisesta nuorten hyväksikäytön tilanteissa Hickley & Suckle, 2021). Valtautumisen käsitteeseen kytkeytyy keskustelu vallasta, mitä on käyty kotimaisissa ja kansainvälisissä tutkimuksissa. Seuraavaksi käsittelemme niitä.

ASIAKKAIDEN VALTAUTUMINEN LASTENSUOJELUTYÖN YTIMESSÄ

Artikkelimme kontekstina on lastensuojelun sosiaalityössä toteutuva asiakastyö. Kansainvälisessä tutkimuksessa on nostettu esiin lastensuojelun haastavuutta, epävarmuutta ja läsnä olevia valta-asetelmia (Dumbrill, 2006; Gladstone ym., 2014; Gümüscü ym., 2020). Lähtökohtanamme on ajatus, että refleктоidessaan asiakastyötä työntekijät käsittelevät väistämättä lastensuojeluun liittyvää valtaa. Dumbrill (2006) on havainnollistanut lastensuojelutyön vaikeutta ja valtaa, heiluriliikettä, jossa yhtäältä tuetaan perhettä lapsen suojelun kustannuksella ja toisaalta suojellaan lasta perheen tukemisen kustannuksella. Traagiset tapahtumat lastensuojelussa ja lastensuojeluun kohdistuva paine voivat johtaa työntekijät kiinnittämään huomiota perheen puutteisiin. Lastensuojeluun voi kohdistua tällöin kritiikkiä, ja heiluri voi heilahtaa toiseen suuntaan.

Sosiaalityöntekijät ovat julkisen vallan käyttäjiä ja perheet vallan käytön kohteita, mikä kuvastaa lastensuojelutyössä läsnä olevaa vallan epätasapainoa. Damiani-Taraban ym. (2017) mukaan erityisesti lastensuojelua muutettaessa joudutaan pohtimaan valtasuhteita. Voidaan pohtia, onko kyse vallankäytöstä yhdessä asiakkaan kanssa (*power with*) vai vallasta suhteessa asiakkaaseen (*power over*) (ks. myös Hokkanen, 2017). Työntekijöillä on tarve valtakysymysten pohdiskeluun (Gladstone ym., 2014), ja suuntautuminen valtautumiseen asiakastyössä voi valtauttaa työntekijöitä itseään (Toros & Falch-Eriksen, 2021). Autetuksi tulemisen tarkastelussa läsnä on kysymys vastuusta ja vallasta. Sillä, joka tarjoaa apua, on valtaa johonkin, mitä avun hakija etsii. Merkittäväksi muodostuu, käyttääkö auttaja valtaansa sellaiseen auttamiseen, joka tuottaa autetuksi tulemistä. (Hokkanen, 2014.) Asiakkaiden mukaanotto muutostyöskentelyyn edellyttää heidän kokemustaan mahdollisuudesta vaikuttaa (Gladstone ym., 2014; Damiani-Taraba ym., 2017; Toros & Falch-Eriksen, 2021).

”Sosiaalityöntekijät ovat julkisen vallan käyttäjiä ja perheet vallan käytön kohteita, mikä kuvastaa lastensuojelutyössä läsnä olevaa vallan epätasapainoa.”

Ymmärrämme asiakas-käsitteen laajasti, emme ainoastaan lapsena tai vanhempana, vaan koko perheenä ja samalla huomioimme perheen läheisverkoston ja asiakkuuden yhteyden sosiaalityöntekijään (Juhila, 2006; Damiani-Taraba ym., 2017). Tutkimusten mukaan asiakkaiden näkemyksiä lastensuojelusta tulisi kuulla (Aarnio & Pösö 2023; Törrönen ym., 2023). Kansainvälisessä tutkimuksessa on tuotu esiin nuorten kokemuksia kohtaamattomuudesta ja palveluiden rajapintojen haasteista (Oterholm & Paulsen, 2018), vanhempien kokemuksia tuen oikea-aikaisuuden haasteista ja omien vaikuttamismahdollisuuksien vähäisyydestä (Storhaug ym., 2023) sekä kokemuksia lapsen edun sivuuttamisesta ja perheen kokonaistilanteen puutteellisesta selvittämisestä (Bouma ym., 2019). Aikaisemmissa kansainvälisissä lastensuojeluun ja valtautumiseen liittyvissä tutkimuksissa on tullut esiin asiakkaiden valtautumisen ajallinen ulottuvuus; valtautuminen vie aikaa. Lisäksi valtautuminen edellyttää työntekijöiden ja vanhempien välistä yhteistyötä lasten hyvinvoinnin tukemiseksi. (Hebert ym., 2023; Damen ym., 2019.)

Valitsimme käsitteen valtautuminen, sillä se tuo kiinnostavan näkökulman lastensuojeluun, jossa käytetään vahvaa viranomaisvaltaa suhteessa asiakkaisiin. Tarkastelemme työntekijöiden prosessia, jossa he tarkastelevat suhdettaan asiakkaisiin ja siihen, miten samanaikaisesti käytetään lastensuojelun valtaa mutta tehdään muutostyötä suhdeperustaisesti. Aineistomme tiimi keskittyy kehittämissuhteissaan pohtimaan suhdettaan asiakkaisiin ja suhdeperustaisen työskentelyn vahvistamista. Valitsimme termin valtautuminen, koska se viittaa asiakkaiden osallistamiseen ja sosiaalityössä käytettävään valtaan. Se laajentuu myös asiakkaiden verkostoon, kun esimerkiksi voimavaraistumisessa painottuu yksilö ja valtautumisessa sosiaalityöntekijän rooli. Valtautumisen yksilöulottuvuus on henkilökohtaiseen elämään osallisuuden vahvistamista ja rakennellisuus oman elämän osallisuusmahdollisuutta heikentäviin epäoikeudenmukaisuuksiin puuttumista. Valtautuminen kertoo osallisuudesta, sen puutteesta ja sosiaalityöntekijän keskeisestä roolista valtautumisen mahdollistajana. (Juhila, 2006.) Hokkanen (2014) on valinnut käsitteen valtautuminen, jonka avulla voi tavoitella ymmärrystä autetuksi tulemisesta (myös valtautuminen Kivipelto & Kotiranta, 2011). Ojanen (2023) on tarkastellut asiakkaiden vastuullistamista, joka liittyy keskusteluihin valtautumisesta. Ojanen mukaan vastuullistamisen kautta yksilö voi valtaistua. Raunio (2009) mukaan osuvaa olisi puhua voimaantumisen, koska on kyse elämän hallintaa parantavien voimavarojen käyttöönotosta.

”Valtautuminen kertoo osallisuudesta, sen puutteesta ja sosiaalityöntekijän keskeisestä roolista valtautumisen mahdollistajana.”

Lastensuojelussa asiakkaiden valtautumista koskevissa keskusteluissa on huomioitava lastensuojelun ytimessä oleva lapsen edun mukainen työskentely (Jaakola, 2020; Törrönen ym., 2023; Gümüşcü ym., 2020). Valtautumiseen kytkeytyvää lähestymistapaa voidaan kritisoida ja nähdä se vastakohtana lapsen turvallisuudelle (Mirick, 2013, s. 231–232). Tunnistamme asiakastyön kehittämisen lastensuojelussa asiakkaiden valtautumisen näkökulmasta sisältävän moniulotteisuutta ja ristiriitaisuutta, sillä lapsen etu ja vanhemman etu voivat olla keskenään ristiriidassa. Ymmärrämme

siten asiakkaiden valtautumisen moniulotteisena ilmiönä ja haastavana lastensuojelun asiakastyön kehittämisen kohteena.

LASTENSUOJELUTIIMIN RYHMÄKESKUSTELUT AINEISTONA

Artikkelin aineisto pohjautuu laajempaan aineistoon (1 357 tekstisivua), joka sisältää lastensuojelun kehittämistyötä koskevia lastensuojelutiimin ryhmäkeskusteluja kahden vuoden ajalta (2016–2018). Lastensuojelutiimi koulutettiin lastensuojelun systemmiseen malliin ja pohti suhdeperustaisen työskentelyn mahdollisuuksia ja rajoituksia, joihin liittyy kysymys vallasta ja asiakkaiden valtautumisesta. Huomiomme ei ole mallin piirteissä, vaan lastensuojelutiimin tuottamissa näkemyksissä asiakastyön kehittämistä lastensuojelussa.

Aineistoon tutustumisen jälkeen analyysiin valittiin 24 ryhmäkeskustelua (401 tekstisivua). Keskityimme osaan, joka vastasi tutkimuskysymykseemme: Millaisia asiakkaiden valtautumisen tukemisen edellytyksiä lastensuojelutiimi tuottaa kehittämissuhteissa alussa? Valitussa osassa tarkasteltiin runsaasti valtautumiseen liittyviä aiheita, ja erityisesti kehittämissuhteissa alussa tutkittavat refleктоivat keskeisiä asiakastyön kehittämisen kohteita.

”Lastensuojelutiimi koulutettiin lastensuojelun systemmiseen malliin ja pohti suhdeperustaisen työskentelyn mahdollisuuksia ja rajoituksia.”

Ryhmäkeskusteluihin osallistuivat esihenkilö ja viisi sosiaalityöntekijää. Osaan keskusteluista osallistui esihenkilö toisesta yksiköstä, kaksi muuta sosiaalialan ammattilaista sekä kahdesta kolmeen tutkijaa. Tutkimuksessa on huomioitu eettiset kysymykset. Aineisto ja aihe ovat arkaluontoisia koskiessaan työntekijöiden pohdintoja työnsä ammatillisesta ja eettisestä toteuttamisesta sekä keskustelluista asiakastapauksista. Tutkimuksen toteuttamiseen saatiin tutkimuslupa kunnasta, jossa aineisto on kerätty kaikkien osallistujien suostumuksella. Tutkimuskohde tai yksittäiset työntekijät eivät ole tunnistettavissa. Aineisto-otteet anonymisoitiin, ja sitaattien nimeämisessä keskityttiin tiimin keskustelujen sisältöön yksittäisen työntekijän sijasta.

Analyysiprosessin alussa ensimmäinen kirjoittaja luki läpi koko aineiston, minkä jälkeen poimittiin tekstikohdat, jotka vastasivat tutkimuskysymykseen. Aineisto analysoitiin teemoittelevalla sisällönanalyysillä (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Sisällönanalyysin myötä aineistosta ilmeni useita valtautumista koskevia teemoja, kuten auttamisen kokonaisvaltaisuus ja asiantuntijuuden moniäänisyys, auttamisen oikea-aikaisuus ja pienet askeleet työskentelyssä, asiakkaiden historia ja uusi tarina, asiakkaiden vapautuminen syyllisyydestä, työskentelyssä läsnä olevat valta ja avoimuus, monialainen työskentely, asiakassuhteen vuorovaikutus ja läsnäolo, lastensuojeluun kuuluvat asiakkaat, perheen vastuukysymys ja lapsen turvallisuuden varmistaminen, jotka vastasivat tutkimuskysymykseen. Edellä mainitut teemat yhdisteltiin laajemmiksi kokonaisuuksiksi: asiakkaat asiantuntijana ja asiantuntijuuden moniäänisyys sekä oikea-aikainen auttaminen ja hyvä vuorovaikutussuhde, jotka jaettiin alateemoihin. Analyysi oli aluksi aineistolähtöistä, minkä jälkeen aineistosta edellä esiin tulleet teemat yhdistettiin vuoropuheluun aiemman tutkimuskirjallisuuden

kanssa ja myös kiteytettiin suhteessa teoreettisena viitekehystenä toimineeseen aiempaan tutkimuskirjallisuuteen lastensuojelusta ja erityisesti asiakkaiden valtautumisesta. Teemojen ja aiemman tutkimuskirjallisuuden yhdistäminen osoittivat kokonaisuudessaan tarvetta lastensuojelun asiakastyön uudelleen järjestämiseen ja perheiden kokonaisvaltaiseen auttamiseen asiakkaiden valtautumisen tukemisen edellytyksinä. Lisäksi tuli näkyväksi, että lapsen turvallisuuden varmistamisen konteksti oli läsnä kaikissa teemoissa.

ASiantuntijuuden muutos ja moniäänisyys

Ensimmäinen teema oli asiantuntijuuden muutos ja moniäänisyys, jotka ilmenivät ammattilaisten oman työn kehittämistä koskevissa keskusteluissa asiakkaiden valtautumisen tukemisen edellytyksinä. Alateemoiksi muodostuivat **perhe asiantuntijana, perhe kokonaisuutena, perheen läheisverkoston huomiointi ja monialaisen yhteistyön tärkeys**.

Perhe asiantuntijana. Asiantuntijuuden muutokseen sisältyi ajatus siitä, että lapsen koko perhe tulisi huomioida asiantuntijana. Tarkoituksena oli arvostaa asiakasperheen tuottamaa asiantuntijuutta, ja muutoksen ideoiden toivottiin tulevan perheeltä itseltään. Aineistossa näyttäytyi pyrkimys asiakkaiden valtautumiseen arvostamalla ja korostamalla heidän omaa elämäänsä koskevaa asiantuntijuutta. Näin sosiaalityöntekijän rooli asiakkaiden valtautumisen mahdollistajana korostui. Tiimi koki tärkeäksi, että asiakkaat saataisiin avautumaan vaikeista kokemuksista. Tavoitteena oli häivyttää sosiaalityöntekijän ”tietäjän” roolia, minkä avulla asiakkaiden valtautumiselle muodostuisi tilaa.

Asiakas on itse paras asiantuntija, että siellä on hirveästi tietoa (...) Se voi muutamalla sanalla avautua ja tulla ratkaisut. Sekin on paha, jos menee erinomaisena ja tietävänä työntekijänä antamaan ratkaisut perheeseen. (Keskustelu 4)

Tiimi korosti lapsen olevan lastensuojelun keskiössä, mutta tuotiin myös esille, että vanhempien kanssa tapahtuva työskentely oli aiemmin ollut vähäistä. Valtautumisen näkökulmasta tarkoituksena oli mahdollistaa koko perheen valtautuminen ja huomioida aiempaa vahvemmin myös vanhemmat.

Kyllähän lapsen etu ratkaisee. (Keskustelu 6)

Lasta ei voi irrottaa vanhemmistaan ja perheestään, täytyy tulla vanhemman näkökulmakin huomioon. (Keskustelu 2)

Perheen asiantuntijuus sisälsi keskustelua vastuun siirtämisestä takaisin perheelle ja vanhemmille. Vastuun jakamisen tai sen palauttamisen voidaan tulkita olevan osa vallan siirtämistä, joka sisältyy valtautumisen käsitteeseen. Valtaa siirrettiin ja sen myötä valtautettiin sekä osallistettiin asiakkaita omassa asiassaan. Perheen asiantuntijuuteen kuului perheen kannustaminen määrittelemään itse avun tarpeensa. Oman avuntarpeen määritteleminen on edelleen osa perheen valtautumisen tukemista.

Sitten vastuuta oikeasti sinne, että sen perheenhän se muutos on oikeasti tehtävä, ja me vaan autamme siinä. (Keskustelu 1)

On saattanut olla pyörryksissä perheen kanssa, että niillä olisi kaikenlaisia ongelmia, missä pitää auttaa. Mutta se perhe ei näekään niitä. Ja me olisimme olleet valmiita antamaan vaikka mitä tukea, mutta perhe onkin sitä mieltä että, (...) tätä me tarvittaisiin.

Siinäkin pysähtyminen, että annat sitä mitä se perhe tarvitsee (...). (Keskustelu 12)

Perhe kokonaisuutena. Tiimin näkemyksissä asiantuntijuuden muutoksessa oli läsnä ajatus siitä, että perhe on aina kokonaisuus, kaikkia osapuolia tulee kuulla ja näin tukea koko perheen valtautumista. Kokonaisvaltaisen kohtaamisen merkitys nousi tärkeäksi. Aineistossa kokonaisvaltaisuuden kietoutui ajatus lastensuojelun avoimuuden asiakastyön keskeisestä tavoitteesta, perheiden koossapysymisestä.

Systeeminen ajattelu on (...), että se perhe on kokonaisuus, missä kaikki vaikuttaa kaikkeen. (Keskustelu 1)

Haasteeksi todettiin pitkään asiakkuudessa olleiden perheiden kyky lähteä muutokseen. Tällöin korostuu jälleen sosiaalityöntekijän rooli asiakkaiden valtautumisen mahdollistajana ja tukijana. Asiakkaiden osallistaminen ja valtauttaminen muutostyöskentelyyn edellyttää, että heillä on kokemusta mahdollisuudesta vaikuttaa.

Haaste tulee olemaan justiin perheenjäsen, joka meidän olisi syytä saada mukaan, (...), joka haluaa pitää ongelman perheessä, niin miten saadaan se mukaan sidottua. Joka on siellä takavassamalla siirtynyt, ja sitten hän tulee joissakin tilanteissa esiin. (Keskustelu 6)

Perheen läheisverkoston huomiointi. Asiantuntijuuden moniäänisyyden tavoittelu tarkoitti perheen läheisverkoston tarkempaa huomiointia. Valtautumisen näkökulmasta tarkoituksena oli laajentaa asiakkaiden valtautumisen koskevan perheen laajempaa verkostoa sekä asiakkaiden oikeutta määritellä, keitä kuuluu heidän läheisverkostoonsa.

Ei voi olettaa, että perheessä on äiti, isä, lapset, se voi lapsen näkökulmasta olla hyvinkin moninainen. (Keskustelu 3)

Tiimin mukaan asiakkuuksissa ilmenevä ylisukupolvisuus vahvisti asiakasperheen läheisverkoston asiakastyöhön osallistamisen keskeisyyttä. Uuden työskentelytavan koettiin vaikuttaneen merkittävästi perheen tilannetta koskevaan ymmärrykseen, asiakkaiden mahdollisuuksiin valtautua sekä heidän auttamiseensa.

Kamalaa oli huomata, että tämä perhe (...) meidän jokaviikkoinen asiakas, ei tiedetä niiden vanhempien historiasta (...) kun saimme siihen valoitusta, niin hirvittävän iso merkitys, että mikä perheessä mättää (...) tärkeää tietoa, mitä ei olla aiemmin työstetty (...), mitä perhekin hämmästy, että miksi haluatte sellaisia asioita meistä tietää, niin niillä onkin oikeasti iso merkitys perheissä, jotka pyöriivät meillä vuosia. Ja ihmettelimme, kun kaikkea on yritetty, ja mikään ei toimi. (Keskustelu 7)

Läheisverkoston mukaanottoa asiakkaiden valtautumisen tukena haastoi mahdollinen läheisverkostojen puute. Myös perheiden kokemus häpeä ja pelko tuli esiin syynä, jonka vuoksi apua ei haeta läheisverkostolta.

Että eihän tästä varmasti vuoda tietoa mihinkään, ne perheet vähän häpeävät sitä tilannettaan. (Keskustelu 1)

Monialaisen yhteistyön tärkeys. Asiantuntijuuden moniäänisyyden vahvistamiseen sisältyi näkemys monialaisen yhteistyön tärkeydestä asiakastyössä. Aineistossa toimiva monialainen yhteistyö

nähtiin moniäänisyyden vahvistamisena, yhteisesti jaettuna vastuuna ja näin asiakkaiden valtautumisen tukemisena.

Tämähän on se meidän visio perheiden auttaminen kokonaisvaltaisesti lapsen, niin tarkoittaa sitä että muidenkin pitäisi olla sitoutuneita kuin vaan lastensuojelutiimin. (Keskustelu 3)

Teemana asiakas asiantuntijana ja asiantuntijuuden moniäänisyys teki näkyväksi lastensuojelun kehittämisen suuntaa kohti yhä moniulotteisempaa asiantuntijuutta ja laajempaa kokonaiskuvaa asiakastilanteesta. Alateemat perhe asiantuntijana, perhe kokonaisuutena, perheen läheisverkoston huomiointi sekä monialaisen yhteistyön tärkeys ilmensivät kaikki asiakkaiden valtautumisen tukemisen mahdollisuuksia, moninaisuutta ja haasteita.

OIKEA-AIKAINEN AUTTAMINEN JA HYVÄ VUOROVAIKUTUSSUHDE

Toisen teeman muodostivat oikea-aikainen auttaminen ja hyvä vuorovaikutussuhde, jotka ilmenivät ammattilaisten oman työn kehittämistä koskevilla keskusteluilla asiakkaiden valtautumisen tukemisesta. Lastensuojelutiimin näkemysten mukaan oli tärkeä kehittää työtä siten, että päästiin varhaisen tuen ajatuksesta oikea-aikaisen avun tarjoamiseen, huomioitiin pienin askelin eteneminen sekä korostettiin vuorovaikutustyötä. Alateemoina tulivat esiin **lastensuojelun ytimessä olevat asiakkaat, pysähtymisen tärkeys, perheen voimavarat ja uuden tarinan luominen.**

Lastensuojelun ytimessä olevat asiakkaat. Aineiston mukaan lastensuojelussa tuli olla asiakkaat, joille palvelu todella kuului. Valtautumista tuli kohdentaa ja mahdollistaa lastensuojeluun kuuluville asiakkaille. Varhaisen tuen sijaan haluttiin puhua avun oikea-aikaisuudesta ja oikea-aikaista apua saavista asiakkaista.

Sitten on tuo oikea apu oikeaan aikaan. (Keskustelu 2)

Pysähtymisen tärkeys. Oikea-aikaiseen apuun sisältyi pysähtymisen tärkeyden ja auttamisprosessin hitauden hyväksyminen. Asiakkaiden ottaminen vahvemmin mukaan työskentelyyn ja valtautumisen tukeminen edellyttävät pysähtymistä asioiden äärelle. Työntekijällä ei tarvinnut olla vastauksia välittömästi, ja asiakkaille oli annettava aikaa.

Tarvitsee pysähtyä, että asiakas ehtii mukaan prosessiin (...) se on asiakkaalle vielä isompi muutostyö päästä mukaan muutosprosessiin, kun meillä on pitkälle suunnitelmat valmiiksi, kun asiakas vielä miettii, että mikä alun perin oli edes ongelma (...) (Keskustelu 2)

Perheen voimavarat. Tiimissä jaettiin yhteisesti näkemys, että vuorovaikutussuhteessa tulisi olla voimavarakeskeiseen työotteeseen painottuva työote. Valtautumisen lähikäsitteenä voimavaraistuminen viittaa enemmän yksilöön, mutta aineistossa ajatus oli keskittyä koko perheen voimavaraistamiseen eli valtauttamiseen. Vuorovaikutustyön keskiössä tuli olla asiakkaat kokemuksiensa, tunteineen sekä toiveineen.

Muistaa, että mitä vahvuuksia siinä perheessä on (...), perhe itsekin unohtaa. (Keskustelu 10)

Meidän tehtävänä on tuoda toivoa siihen ihmisen, elämään siihen perheeseen. (Keskustelu 24)

Voimavarojen huomiointi sisälsi ajatuksen asiakkaiden kokemuksen syyllisyyden tunteen ymmärrettävyydestä sekä syyllisyydestä vapauttamisesta. Valtautuminen omassa asiassa voi lisätä syyllisyyttä, ja toisaalta siitä on mahdollisuus vapautua osallisuuden vahvistamisen myötä. Jälleen ilmeni sosiaalityöntekijän rooli asiakkaiden valtautumisen tukijana.

Meidän pitäisi päästä syyllistämisestä eroon. Silloin kun se ulkoistetaan, niin sitten kukaan ei ole syyllinen tähän (...) siitä väkivallasta tuleekin mörkö, niin se ei olekaan se (tekijä) syyllinen. Pääsemme työskentelemään syyllisyydestä vapaana. (Keskustelu 19)

Uuden tarinan luominen. Aineiston mukaan vuorovaikutussuhde sisälsi ajatuksen uuden tarinan luomisesta asiakkaille. Asiakkaiden tarinoiden merkitys oli tärkeä huomioida ja antaa mahdollisuus uudelle tarinalle, jossa asiakkaat voisivat päästää irti menneestä. Sosiaalityöntekijä voi tukea asiakkaita uuden tarinan luomisessa ja asiakkaat valtautuvat rakentamaan uutta tarinaa.

Mistä kohdasta oikeastaan se tarina alkaa, että jos se alkaakin muualta tai onko siinä ollut vaiheita, jotka ovat menneet eri lailla (...) niin tarina voi olla hyvinkin erilainen. (...) Mielestäni aina kannattaa ehdottaa että, jos me ajatellaan, että tarina jatkuu, niin onko mahdollista, että kerrot tätä tarinaa toisella tavalla. (Keskustelu 19)

Teemana oikea-aikainen auttaminen ja hyvä vuorovaikutussuhde jatkoivat lastensuojelun asiakastyön kehittämisen suunnan viitoittamista kohti tarkempia asiakaslähtöisempiä työskentelytapoja ja asiakassuhteeseen panostamista. Alateemoina lastensuojelun ytimessä olevat asiakkaat, pysähtymisen tärkeys, perheen voimavarat sekä uuden tarinan luominen kytkeytyivät edelleen asiakkaiden valtautumisen tukemisen edellytyksiin ja ilmensivät osaltaan valtautumisen kysymyksen moniulotteisuutta ja kiinnekohtia.

ASIAKASTYÖN UUELLEENJÄRJESTÄMINEN JA KOKONAISVALTAINEN AUTTAMINEN

Teemoissa asiantuntijuuden muutos ja moniäänisyys, oikea-aikainen auttaminen ja hyvä vuorovaikutussuhde synteisinä hahmottui lastensuojelun asiakastyön uudelleenjärjestämisen ja kokonaisvaltaisen auttamisen tarve. Aineisto osoitti, miten asiakkaiden asiantuntijuutta oli tärkeää järjestää uudelleen siten, että koko perhe oli asiakas, asiantuntija ja vastuussa omassa asiassa.

Ei sinänsä tullut uutta tietoa (...), mutta uudestaan järjestyksen. (Keskustelu 1)

Aikaisemmassa tutkimuksessa on myös osoitettu tarve uudelleen järjestää lastensuojelun asiakastyötä (Mänttari-van der Kuip, 2022). Asiantuntijuuden muutos ja koko perheen, perheen läheisverkoston sekä ylisukupolvisten ilmiöiden huomioinnon ottaminen ilmensivät tarvetta kehittää kokonaisvaltaista auttamista. Aikaisemmassa tutkimuksessa on myös tuotu esiin asiakkaiden oman avuntarpeen määrittämisen tärkeyttä (Baginsky, 2023; Gümüscü ym., 2020), mikä osoittaa perheen valtauttamisen merkityksellisyyttä. Myös kokonaisvaltaisen auttamisen tärkeyttä on käsitelty aiemmassa tutkimuksessa (Aarnio & Pösö, 2023; Hokkanen, 2014). Oikea-aikaisuus ja hyvä vuorovaikutussuhde olivat myös uudelleen järjestämisen suuntia, joista on keskusteltu aiemmassa tutkimuksessa lastensuojelun ammattilaisten ja asiakkaiden näkökulmasta (Mänttari-van der Kuip, 2022; Storhaug ym., 2023). Avun kohdistaminen oikeaan hetkeen

ja vuorovaikutustyöhön panostaminen olivat osa uutta asiakastyön järjestystä. Myös asiakkaiden syyllisyydestä vapautumisen merkitys korostui (ks. myös Hickle & Shuker, 2021). Vuorovaikutustyön keskiössä tuli olla asiakkaat kokemuksineen, tunteineen sekä toiveineen (ks. myös Aarnio & Pösö, 2023). Oli kysymys kokonaisvaltaisesta auttamisesta, jossa huomioitiin perheen voimavarat ja mahdollisuudet uuden tarinan luomiseen valtautumisen tukena.

Perheiden auttaminen kokonaisvaltaisesti, että lapset voivat asua omilla perheissään. Se olisi aina lastensuojelun tavoite, punainen lanka. (Keskustelu 3)

Asiakastyön uudelleen järjestämisen ja kokonaisvaltaisen auttamisen tarpeet edustivat myönteisiä asiakaslähtöisiä suuntia. Kehittämisen haastetta ja moniulotteisuutta ilmensi lastensuojelun ytimessä oleva lapsen turvallisuuden varmistamisen konteksti, joka oli nähtävissä kaikissa teemoissa ja aihetta koskevassa tutkimuskirjallisuudessa (Bouma ym., 2019; Gümüşci ym., 2020; Jaakola, 2020; Törrönen ym., 2023). Sen voi nähdä läpileikkaavana valtautumisen tukemisen edellytyksiin kiinnittyvänä lastensuojelun ydintavoitteena.

Lapsiasiakkaan turvallisuuden varmistaminen on kaiken asiakkaiden valtautumisen tukemisen konteksti. Lapsen turvallisuuden varmistaminen tuli esiin kaikissa teemoissa seuraavasti: Perheen ollessa asiantuntija annettiin tilaa ja valtaa perheelle, mikä antaa tie-

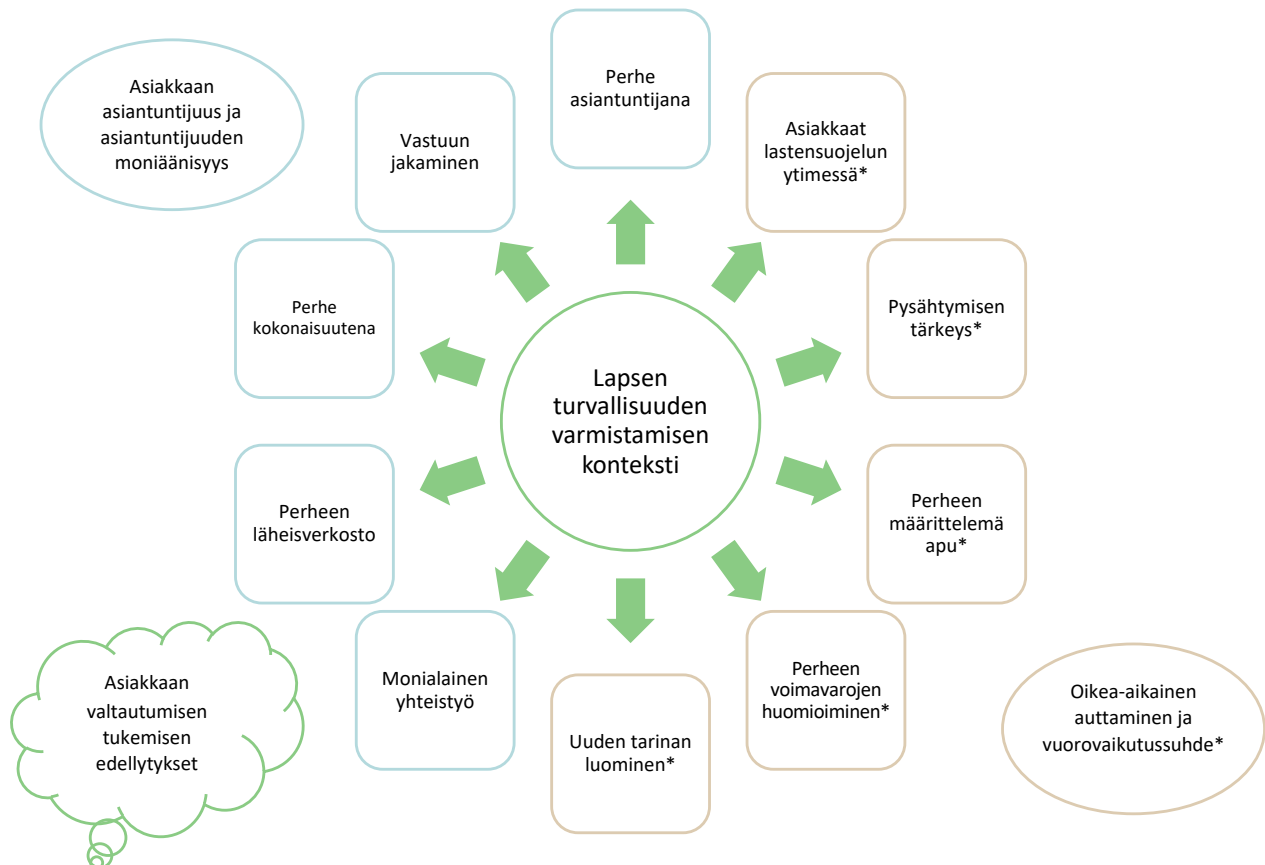
toa myös lapsen turvallisuudesta, mutta samalla kuitenkin huomioidaan lapsen etu. Läheisverkoston huomioiminen sekä monialaisen yhteistyön tärkeys osoittivat lapsen turvallisuuden varmistamisen näkökulmasta tarvittavaa moniäänistä tietoa lapsen elämästä. Oikea-aikainen apu ja hyvä vuorovaikutussuhde mahdollistavat edelleen lapsen turvallisuuden varmistamista. Lapsen turvallisuuden varmistaminen ilmenee, kun kohdennetaan lastensuojelun ytimeen kuuluvia asiakkuuksia ja tarjotaan oikea-aikaista apua. Turvallisuutta varmistetaan, kun lastensuojelussa ovat sinne kuuluvat asiakkaat ja työntekijöillä on aikaa pysähtyä heidän asiaansa. Myös perheen voimavarojen huomioiminen ja uuden tarinan luominen vahvistavat lapsen turvallisuuden huomioimista.

”Lapsiasiakkaan turvallisuuden varmistaminen on kaiken asiakkaiden valtautumisen tukemisen konteksti.”

Näin asiakkaiden valtautumisen tukemisen edellytykset kiinnittyvät kaikissa suhteissaan lapsen turvallisuuden varmistamisen perustavoitteeseen, joka toimii valtautumisen tukemisen kontekstina (ks. Kuvio 1).

KUVIO 1.

Lapsen turvallisuuden varmistaminen asiakkaiden valtautumisen kontekstissa

Kuvio osoittaa, miten ammattilaisten näkemysten mukaan monia edellytyksiä tarvitaan, jotta asiakastyö on asiakaslähtöistä ja asiakkaiden valtautumista tukevaa.

POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimme artikkelissa, millaisia asiakkaiden valtautumisen tukemisen edellytyksiä lastensuojelutiimi tuotti keskusteluissa, jotka koskivat asiakastyön kehittämistä kehittämisprosessin alussa. Artikkelimme tuotti uutta tietoa erityisesti lastensuojelun kehittämisen kontekstiin sijoittuvista asiakkaiden valtautumisen edellytyksistä, joita ei ole tutkittu kotimaisessa tutkimuksessa. Valtautumisen tukemisen edellytyksinä tulivat esiin seuraavat teemat: asiantuntijuuden muutos ja moniäänisyys, oikea-aikainen auttaminen ja hyvä vuorovaikutussuhde. Teemat osoittivat lastensuojelun asiakastyön uudelleen järjestämisen ja kokonaisvaltaisen auttamisen tarvetta. Läpileikkaavana teemana, johon asiakkaiden valtautumisen tukeminen liittyi, korostui keskeisenä tuloksena lapsen turvallisuuden varmistamisen konteksti, joka kytkee asiakkaiden valtautumisen tukemisen lastensuojelun asiakastyön ytimeen.

Valtautuminen on asiakkaiden osallisuuden vahvistamista, mikä näkyi tuloksissamme. Tuloksemme toivat esiin valtautumisen yksilöllötyvyyttä sekä rakenneulottuvuutta (ks. Juhila, 2006). Tuloksiamme tarkastellessa on huomioitava valtautumisen yksilöllinen, yhteisöllinen sekä rakenteellinen taso (Juntunen, 2009). Kiinnostavaa oli, miten valtautumisen käsite osoittautui sopivaksi lastensuojelun asiakastyön kehittämistä koskevaan tutkimukseen ja ilmensi samanaikaisesti asiakkaiden valtautumisen moniulotteisuutta ja haasteellisuutta. Tutkimusaineistossamme osoittautui, että asiakkaiden valtautuminen edellytti työntekijältä asiakkaiden omien tulkintojen oikeuttamista. Valtautumiseen liittyi haasteita kuten aikaisemmassa tutkimuksessa on esitetty (Damiani-Taraba ym., 2017; Gladstone ym., 2014; Toros & Falch-Eriksen, 2021).

”Tutkimusaineistossamme osoittautui, että asiakkaiden valtautuminen edellytti työntekijältä asiakkaiden omien tulkintojen oikeuttamista.”

Myös vallan epätasapaino on väistämättä läsnä lastensuojelussa (ks. myös Hokkanen, 2014), mikä on tärkeää tunnistaa pohdittaessa asiakkaiden valtautumisen tukemista. Tutkimuksemme osoitti erityisen haasteen, jossa perheen muodostaminen kokonaisuudeksi vaikeutui, sillä perheen valtautumisen tukeminen edellytti vaikeasti kohdattavien perheenjäsenten liittymistä työskentelyyn. Tämä on tunnistettu myös aikaisemmassa tutkimuksessa (Gladstone ym., 2014; Damiani-Taraba ym., 2017; Toros & Falch-Eriksen, 2021). Myös asiakkaiden kokemana pelko ja häpeä voivat vaikeuttaa auttamista ja läheisverkoston kanssa työskentelyä (samoin Aarnio & Pösö, 2023; Mänttari-van der Kuip, 2022). Työntekijä voi kokea tekevänsä voimaannuttavaa työtä, mutta asiakas kokeekin sen tukahduttavana (Hokkanen, 2017). Haasteet ovat relevantteja jännitteissä asiakassuhdetodellisuudessa, sosiaalityöntekijän pyrkiessä tukemaan asiakkaiden valtautumista. Valtautumisen tukemisen edellytyksiin sisältyi asiakkaiden kunnioittaminen ja motivointi, jota työntekijä voi tehdä kohtaamalla asiakkaan vastarinnan turvallisesti.

Tuloksemme osoittivat aiemman tutkimuksen mukaisesti, että sosiaalityöntekijällä on keskeinen valtautumisen mahdollistajan rooli (Juhila, 2006). Onkin tärkeä kysymys, käyttäkö työntekijä

valtaansa sellaiseen auttamiseen, joka tuottaa autetuksi tulemista (Hokkanen, 2014). Aikaisemman tutkimuksen mukaisesti on keskeistä sijoittaa asianosainen keskiöön, tunnistaa tilanteeseen liittyvät toimijoiden kerrostumat sekä toimia vastuullisesti, asianosaista arvostavasti ja muutosta hakien (Hokkanen, 2014). Asiakkaiden osallistaminen muutostyöskentelyyn edellyttää asiakkaiden kokemusta vaikuttamismahdollisuuksistaan (Gladstone ym., 2014; Damiani-Taraba ym., 2017; Toros & Falch-Eriksen, 2021).

Tuloksissamme tuli esiin kiinnostavasti, miten valtautumisen tukemiselle näyttäytyi ikään kuin eräänlaisia edellytyksiä, jotka määrittivät sitä, mitä asiakkaiden valtautuminen voi olla. Tärkeäksi osoittautui, miten sosiaalityöntekijät työstävät näitä edellytyksiä ja pystyvät tukemaan asiakkaiden valtautumista. Tulostemme näkökulmasta on olennaista huomioida, että valtautumisen edellysten tukeminen vaatii myös keskustelua asiakkaiden vastuuttamisesta ja aktiivisuuden edellyttämisestä. Tuen tarvetta arvioitaessa asiakkaiden tilannetta on harkittava kokonaisvaltaisesti ja kevennettävä odotusta asiakkaiden vastuusta sekä samalla huomioida sosiaalityön eettiset lähtökohdat. (Ojanen, 2023; Hokkanen, 2014.) Aikaisemman tutkimuksen mukaisesti valtautumisen tukemista tulee tehdä jokapäiväisessä työssä asiakkaiden kanssa ja ymmärtää valtautumisen kehittymisen vevän aikaa. Valtautuminen edellyttää myös työntekijöiden ja vanhempien välistä yhteistyötä, mikä auttaa myös lapsia (Hebert ym., 2023; Damen ym., 2019).

Aineistomme vahvuus on sen laajuus: se sisältää kattavan määrän saman tiimin kehittämistyön eri vaiheita koskevia keskusteluita. Ryhmäkeskusteluaineiston on tuottanut kokeneista ammattilaisista koostunut lastensuojelutiimi keskeisenä tavoitteenaan kehittää asiakastyötä lastensuojelun systeemisen toimintamallin kontekstissa. Aineistossa tuotiin laajasti esiin asiakkaiden aseman parantamista koskevia kehittämisehdotuksia. Heikkoutena on se, että aineisto ei sisältänyt asiakkaiden itsensä tuottamia näkemyksiä. Aineisto koskee vain yhden lastensuojelutiimin reflektointeja, joita ei voi suoraan yleistää, mutta ne avaavat ammatillista pohdintaa asiakkaiden valtautumisen tukemisen edellytyksistä.

”Lastensuojelussa lapsen turvallisuus ja lapsen etu ovat asioita, joihin valtautumista peilataan.”

Tuloksemme osoittavat, että lastensuojelun kehittämistyötä koskevaa tutkimusta tarvitaan edelleen ja asiakkaiden valtautumisen edellytysten näkökulmaa tulisi tarkastella lisää. Lastensuojelun kontekstin haastavuus (Dumbrill, 2006; Gladstone ym., 2014; Gümüşcü ym., 2020) osoittaa jatkotutkimuksen tarvetta myös valtautumisen käsitteen näkökulmasta. Asiakkaiden valtautumisen tukemisen edellytysten hahmottamiseksi olisi tärkeää saada kotimaista tutkimustietoa asiakkaiden näkemyksistä valtautumisen kokemuksistaan kuten on saatu kansainvälisesti (Damen ym., 2019; Hebert ym., 2023; Hickie & Suckle, 2021). Sosiaalityössä tulisi vahvistaa tutkimusperustaista käytäntöä, kehittämistyötä ja suhdeperustaista työskentelyotetta (Aaltio & Isokuortti, 2021), mihin asiakkaiden valtautuminenkin kytkeytyy. Sosiaalityöntekijän ja asiakkaiden välinen kohtaaminen on asiakastyön keskiössä (Baginsky, 2023; Damiani-Taraba ym., 2017; Gladstone ym., 2014; Hokkanen, 2014; Juhila, 2006; Toros & Falch-Eriksen, 2021), mikä on edelleen huomioitava tutkimuksessa myös valtautumisen kontekstissa. Aineistossammekin esiin tullut monialaisen yhteistyön tärkeys osoittaa tarvetta tutkia monialaisen

työskentelyn mahdollisuuksia asiakkaiden valtautumisen tukemiseen lastensuojelussa (ks. Nieminen ym., 2020).

Kokonaisuudessaan asiakkaiden valtautumisen edellytysten tukemisessa on huomioitava lapsen edun keskeisyys lastensuojelussa. Tuloksissamme tuli ilmi, että tiimi korosti lapsen olevan lastensuojelun keskiössä (ks. myös Bouma ym., 2019; Gümüşcü ym., 2020; Jaakola, 2020; Törrönen ym., 2023). Koko perheen huomioimisen asiantuntijana voidaan ajatella valtauttavan perheen eri osapuolia sekä tukevan heidän hyvinvointiaan. Samaan aikaan lapsen ja vanhemman edut voivat olla ristiriidassa keskenään. Lapsi on osa perhettä, ja lastensuojelussa tulee toteuttaa yhteistyötä lapsen vanhempien kanssa. Ajattelemme, että valtautuminen ei ole lineaarista vaan monimutkainen prosessi, jota sekä työntekijä että asiakas säätelevät. Lastensuojelussa lapsen turvallisuus ja lapsen etu ovat asioita, joihin valtautumista peilataan. Asiakas voi valtautua omassa elämässään siten, että se näkyy vahvistuneena vanhemmuutena ja huolenpituksena lapsesta. Niin kauan kuin asiakkuus on voimassa, on myös valtautumisen dynamiikkaa. Valtautuminen on jatkuva prosessi (myös Hokkanen, 2014). Valtautumiseen liittyvää lähestymistapaa voidaan kritisoida juurikin lapsen turvallisuuden takaamisen

näkökulmasta (Mirick, 2013, s. 231–232). Tuloksemme tekevätkin näkyväksi tärkeiden tukea perheen kaikkia osapuolia valtautumisessa, vanhempia ja lapsia, sillä vanhempien hyvinvointi on yhteydessä lasten hyvinvointiin (Vuorenmaa ym., 2015).

Sosiaalityön näkökulmasta valtautumisen tukemiseen on ihanteellista kytkeä myös asiakasperhettä tukevia verkostoja, mutta näiden liittäminen asiakkaiden valtautumisen tueksi ei ole yksiselitteistä. Kokonaisvaltaisen, moniäänisen ja asiakasperhettä voimavaraistavan ja kunnioittavan työotteen keskeisenä haasteena on lastensuojelutyössä läsnä oleva ristiriitaisuus. Lapsen turvallisuuden varmistaminen on lastensuojelutyön ydintä, joka tutkimusaineistossamme muodosti asiakkaiden valtautumisen tukemisen kontekstin, jossa mahdolliset ristiriidat täytyi tunnistaa. Asiakastyön uudelleen järjestämisen ja kokonaisvaltaisen auttamisen otteen myötä avautui myös mahdollisuuksia asiakkaiden valtautumisen tukemiseen lapsen turvallisuuden varmistamisen kontekstissa. Asiakkaiden valtautumista on siten mahdollista tukea moninaisesti yhteistyössä koko perheen ja perheen läheisverkoston kanssa sekä monialaisen asiantuntijajoukon yhteistyönä. ●

AVAINSANAT:

lastensuojelun sosiaalityö, lastensuojelun kehittäminen, lastensuojelun asiakastyö, asiakkaan valtautuminen, lapsen turvallisuus

SIDONNAISUUDET:

Ei sidonnaisuuksia.

LÄHTEET:

Aaltio, E. & Isokuorrtti, N. (2021). Lastensuojelun tutkimusperustan vahvistamisen haasteita ja mahdollisuuksia. *Kasvun Tuki -Aikakauslehti*, 1 (2). <https://journal.fi/kasvuntuki/article/view/128198>

Aarnio, N. & Pösö, T. (2023). Palvelutarpeen arviointi lastensuojelun rajapinnoilla asiakasnäkökulmasta - Nuorten ja vanhempien näkemyksiä. *Janus*, 31 (3), 235–252. <https://doi.org/10.30668/janus.122791>

Baginsky, M. (2023). Parents' views on improving relationships with their social workers. *Journal of Social Work*, 23 (1), 3–18. <https://doi.org/10.1177/14680173221101244>

Bouma, H., Grietens, H., López, M. & Knorth, E. (2020). Learning from parents: A qualitative interview study on how parents experience their journey through the Dutch child protection system. *Child & Family Social Work*, 25 (1), 116–125. <https://doi.org/10.1111/cfs.12723>

Damen, H., Veerman, J. W., Vermulst, A. A., Pagée, R., Nieuwhoff, R. & Scholte, R. H. J. (2019). Parental empowerment and child behavioural problems during youth care involvement. *Child & Family Social Work*, 24 (4), 467–476. <https://doi.org/10.1111/cfs.12626>

Damiani-Taraba, G., Dumbrill, G., Gladstone, J., Koster, A., Leslie, B. & Charle M. (2017). The evolving relationship between casework skills, engagement, and positive case outcomes in child protection: A structural equation model. *Children and Youth Services Review*, 79, 456–462. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.05.033>

Dumbrill, G. C. (2006). Ontario's child welfare transformation: Another Swing of the Pendulum? *Canadian Social Work Review*, 23 (1/2), 5–19. <https://www.jstor.org/stable/41669842>

Gladstone, J., Dumbrill, G., Leslie, B., Koster, A., Young, M. & Ismail, A. (2014). Understanding worker–parent engagement in child protection casework. *Children and Youth Services Review*, 44, 56–64. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2014.06.002>

Gümüşcü, A., Nygren, L. & Khoo, E. (2020). Social work and the management of complexity in Swedish child welfare services, *Nordic Social Work Research*, 10 (3), 257–269, <https://doi.org/10.1080/2156857X.2018.1542336>

Heberta, S. T., Descaryb, G., Potvinc, J.-C. & Jobin, P. (2023). Exploring Empowerment from the Perception of Child Welfare Practitioners: Opening a New Time Horizon. *Residential treatment for Children & Youth*, 40 (1), 109–129 <https://doi.org/10.1080/0886571X.2022.2082627>

Hickle, K. & Shuker, L. (2023). The 'virtuous' cycle of parental empowerment: Partnering with parents to safeguard young people from exploitation. *Child & Family Social Work*, 28, 527–536. <https://doi.org/10.1111/cfs.12982>

LÄHTEET:

- Hokkanen, L. (2014). Autetuksi tuleminen: valtaistavan sosiaalisen asianajon edellyttämät toimijuudet. Rovaniemi: Lapin yliopisto. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-484-730-8>
- Hokkanen, L. (2017). Empowerment valtaistumisen ja voimaantumisen dialogina. Teoksessa M. Mäntysaari, A. Pohjola & T. Pösö (toim.), *Sosiaalityö ja teoria* (s. 277–296). Jyväskylä: PS-kustannus.
- Jaakola, A.-M. (2020). Lapsen tilanteen arviointi lastensuojelun sosiaalityössä. Publications of the University of Eastern Finland. Kuopio: University of Eastern Finland. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-3435-2>
- Juhila, K. (2006). *Sosiaalityöntekijöinä ja asiakkaina-sosiaalityön yhteiskunnalliset tehtävät ja paikat*. Tampere: Vastapaino.
- Juntunen, E. (2009). Valtaa diakoniasta? Valtautumisen monet merkitykset diakoniatyössä. *Janus*, 17 (2), 139–155. <https://journal.fi/janus/article/view/50512>
- Kivipelto, M. & Kotiranta, T. (2011). Valtaistumisen vaikuttavuuden arviointi. Miten voisimme edistää sitä sosiaalityössä? *Janus*, 19 (2), 122–142. <https://journal.fi/janus/article/view/50608>
- Lastensuojelulaki 417/2007. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>
- Mirick, R. G. (2013). An Unsuccessful Partnership: Behavioral Compliance and Strengths-Based Child Welfare Practice. *Families in Society*, 94 (4), 227–234. <https://doi.org/10.1606/1044-3894.4323>
- Mänttari-van der Kuip, M. (2022). Palvelujärjestelmään liittyvät rakenteelliset haasteet ja työntekijöiden toimintamahdollisuudet julkisen sektorin lastensuojelutyössä. *Janus*, 30 (1), 21–43. <https://doi.org/10.30668/janus.107864>
- Nieminen, I., Vierula, T., Paavilainen, E. & Pösö, T. (2020). Moniammatillinen palvelutarvearviointi muutoksessa ja muuttuvassa ympäristössä: lapsi- ja perhepalveluiden ammattilaisten näkemyksiä. *Janus*, 28 (3), 237–253. <https://doi.org/10.30668/janus.80147>
- Ojanen, K. (2023). ”Kyllähän siitä omasta vastuusta puhutaan aika paljonkin aikuisten kanssa.” Asiakkaiden vastuullistaminen sosiaalityöntekijöiden haastattelupuheessa. *Janus*, 31 (4), 356–375. <https://doi.org/10.30668/janus.119800>
- Oterholm, I. & Paulsen, V. (2018). Young people and social workers’ experience of differences between child welfare services and social services. *Nordic Social Work Research*, 8 (1), 19–29. <https://doi.org/10.1080/2156857X.2018.1450283>
- Raunio, K. (2009). *Olellainen sosiaalityössä*. Helsinki: Gaudeamus.
- Storhaug, A. S., Fylkesnes, M. K., Langsrud, E. & Christiansen, Ø. (2023). Parents’ and child welfare workers’ understandings of consent to emergency placements. *Nordic Social Work Research*, 1–12. <https://doi.org/10.1080/2156857X.2023.2193823>
- Toros, K. & Falch-Eriksen, A. (2021). Strengths-Based Practice in Child Welfare: A Systematic Literature Review. *Journal of Child and Family Studies*, 30, 1586–1598. <https://doi.org/10.1007/s10826-021-01947-x>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Törrönen, M., Kalliola, S. & Paaso, S.-A. (2023). ”Sit tietää mitä sille lapselle on tapahtunut” - Alle 12-vuotiaiden lasten kuuleminen lastensuojelutyössä. *Janus*, 31(2), 128–144. <https://doi.org/10.30668/janus.116372>
- Valtioneuvosto. (2023). Lastensuojelun kokonaisuudistuksen tavoitteena on turvata lasten hyvinvointi ja kehitys. Haettu 26.10.2023 osoitteesta <https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/lastensuojelun-kokonaisuudistuksen-tavoitteena-on-turvata-lasten-hyvinvointi-ja-kehitys>
- Vuorenmaa, M., Perälä, M.-L., Halme, N., Kaunonen, M. & Åstedt-Kurki, P. (2015). Associations between family characteristics and parental empowerment in the family, family service situations and the family service system. *Child: Care Health Development*, 42 (1), 25–35. <https://doi.org/10.1111/cch.12267>